DESIDERT DESILAND

Mala Wang-Naveen har skrevet en handlingsmettet oppvekstroman fra innvandrermiljøet. Hun har all grunn til å være stolt av sin litterære debut.

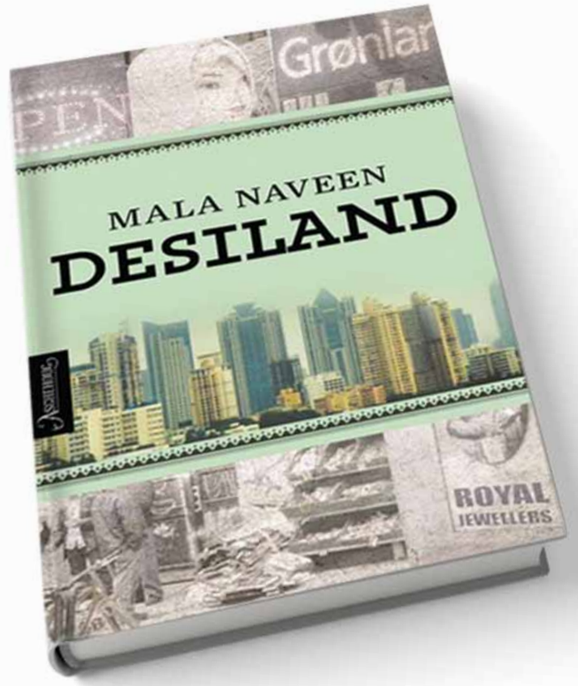

Tittel: **DESILAND** - Forfatter: **MALA NAVEEN** - Sideantall: **480**
Innbinding: **INNBUNDET** - Målform: **BOKMÅL** - Utgivelsesår: **2010**

av **FREDRIK GIERTSEN**

Før man definerer "Desiland" som en innvandrerroman, må det understrekes at Mala Wang-Naveen - som er godt kjent som kulturjournalist i Aftenposten - ble født i Oslo i 1976. Men begge hennes foreldre er fra India, og boken handler da også om en indisk kjernefamilie som i utgangspunktet bor øverst i Groruddalen. Men her er det oppbrudd på alle kanter: datteren flytter inn til byen og sønnen reiser til Bombay, begge deler mot foreldrenes vilje, hvorpå faren sier opp jobben sin i affekt. For en god stund preges romanen av temmelig dårlige familiære relasjoner, for å si det mildt.

FAMILIEN MEHTA

Uttrykket "Desiland" henviser til det kulturelle fellesskapet mellom India, Pakistan, Bangladesh og Sri Lanka. I romanen legges handlingen både til Stovner, Grønland og Bombay, og det store persongalleriet har varierende etnisk bakgrunn. Men la meg raskt skyte inn at dette ikke er noen surmaget roman med en påtrengende agenda, og det profitterer den så absolutt på. Den fokuserer på familien Mehta, hvis fire medlemmer har minst like store problemer med hverandre som med storsamfunnet rundt seg. Desiland kan til nød kalles en kvinneroman, for moren og datteren har en god del mer bein i nesa enn mennene.

"Alle lykkelige familier ligner hverandre, hver ulykkelige familie er ulykkelig på sin egen måte". Dette er den berømte åpningssetningen til Leo Tolstojs mesterverk "Anna Karenina", men tatt i betraktning hvor mange romaner som egentlig handler om familiære vider-verdigheter, så kunne nær sagt annenhver av dem innledes med dette sitatet. Når det gjelder Desiland, så vier den mest oppmerksomhet til den 22 år gamle lillesøsteren, Mita, som vil bli filmskaper. Dette er ikke foreldrene glade for, selv om de ikke er overdrevent konservative. De forstår bare ikke sine barn, som prøver å komme ut av sine skall og skap som best de kan.

UNGDOMSOPPRØR

Den Mita vi blir kjent med er midt i et ungdomsopprør som burde være gjenkjennelig for de fleste lesere. Det spys, bannes, knulles og røykes jointer i tråd med ungdommens påtatte råskap: passe kult, og passe sårt. Og midt i alle krangler skinner det igjennom at de fire familiemedlemmene egentlig er gode mennesker, og leseren får raskt en følelse av at de vil finne tilbake til hverandre til slutt. Familien Mehta er nemlig egentlig en ganske lykkelig familie, de vet det bare ikke selv.

Desiland er en lettlest bok, til tross for at den er lang og at den på grunn av de mange karakterene har et ganske innviklet handlingsmønster. Den er spennende, full av cliffhangers, og personene fenger. Språket er suverent, ikke minst tatt i betraktning at forfatteren er journalist til daglig, noe som krever en helt annen penneføring enn den hun legger for dagen her. Sjargongen til Mita har sikkert voldt forfatteren en del hodebry, og det er imponerende at den flyter så godt i skriftlig form (noe som langt i fra alltid er tilfelle med gatespråk). Det er i det hele tatt mye som funker i Desiland.

KARAKTERENES PSYKOLOGI

Det er allikevel én dimensjon av romankunsten som Mala Wang-Naveen ikke behersker til fulle ennå, og det er å gjøre karakterenes indre liv virkelig gripende. Desiland er som sagt svært handlingsmettet, og den ville egnet seg ypperlig på TV. Men det er hele tiden de ytre omstendighetene som driver karakterene fram, som tvinger dem fra skanse til skanse. Mange av karakterene er psykologisk sett innbydende, men forfatteren gir gradvis etter for en tendens til å glatte over konfliktene, noe som etter min mening gjør at romanen mangler en skikkelig klo.

Familiens to mannlige medlemmer kan brukes som eksempler: Faren er den som lengter tilbake til Bombay både med kropp og sinn, og hans gjendiktninger av bollywoodsvisker er en god idé - men løpet fra refusjon av diktsamling til whisky (og tilbake igjen) er litt for såpeoperaaktig. Sønnen er den som har den verste identitetskrisen, og det er med ham vi får reise til Bombay - men selv om beskrivelsene av både nattklubb- og sektliv er brukbare, så er overgangene litt mekaniske: disse for ham så kosmiske sprang berører meg i bunn og grunn ikke som leser.

RÅD TIL DEBUTANTER

Et naturlig råd å gi debuterende forfattere er at de bør skrive om et miljø de kjenner til bunns, noe som selvsagt medfører en stor fordel for dem som er fortrolig med flere enn ett. Men så har da også den litterære verden lenge hatt et godt øye til multikulturelle forfattere: eksilet som utkikkspunkt tillegges spesiell verdi, og det lesende publikum er gjerne nysgjerrig på innvandreres observasjoner. Ser de noe som den kulturbærende majoriteten ikke ser?

Mange vil hevde at India litterært sett er et av verdens mest spennende land, men det er også en kjensgjerning at svært mange av deres ledende forfattere tilhører diasporaen. Det er ingen grunn til at ikke norsk-indere skal inkluderes her, skjønt vi (og følgelig "de") sjelden blir sett på som særlig eksotiske. Når det gjelder Desiland, så ligger antakeligvis det omtalte miljøet tett opp til forfatterens eget, og det er nærliggende å tenke seg at dette er en roman hun bare "måtte" skrive. Om det vil komme flere romaner fra hennes hånd, så vil det kreve at hun tar skrittet ut av den tross alt forutsigbare konteksten debuten befinner seg i. Men forutsetningene er absolutt til stede, og Mala Wang-Naveen vil ha en spennende beslutning foran seg. ★

MALA WANG-NAVEEN (f.1976) er bosatt i Oslo. Hun er journalist i Aftenposten og har tidligere bidratt i tekstantologiene "Svart på hvitt" og "Rosa prosa".

"Desiland" (2010) er hennes debutroman.